

SHARE uuring, eesmärgid ja mõned tulemused

Luule Sakkeus

SHARE EESTI teaduskooridnaator

www.share-estonia.ee

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE taust

Rahvastikuvananemine on 21.sajandi üks suuremaid väljakutseid.

Vähe informatsiooni mõistmaks **makro— ja mikrotasandi** omavahelisi seoseid ehk:

- *individuaalse kogemuse* ning enda ja perekonna elutingimuste mõju, ühelt poolt, ning
- *institutsionaalse konteksti* — keskkonna, kus elame ning poliitikameetmete mõju rahvastikurühmade elutingimustele, teiselt poolt.

Euroopa Komisjon (Sotsiaalne Agenda 2009, ESFRI 2008, ERIC 2011) on identifitseerinud **SHARE** kui

- võtmeallika riikide sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse võrreldavate **poliitikate** (pensionipoliitika, tervisepoliitika, hooldus- jm poliitika) **evalveerimiseks**
- **longituudse teabealuse** vananemisprotsessi majanduslike ja sotsiaalsete järelduste hindamiseks
- ainuke eelharmoniseeritud näitajatega vananemisalane **üle-euroopaline võrdlusuuring**

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE – mis see on?

- ▶ uuring rahvastiku tervise, sotsiaalse keskkonna ja majanduslike tingimuste omavahelise koosmõju uurimiseks vananemise kulgemisele
 - ▶ **tervise** kujunemine, tervishoiu süsteemi kasutamine ning sellele tehtud leibkonna kulutused
 - ▶ vanemaealiste **majanduslik kindlustatus**, kus lisaks regulaarsetele sissetulekutele hinnatakse ka varasid ka kohustusi, ning
 - ▶ **töötamise** ja pensionile siirdumise peamised teed ning mustrid,
 - ▶ **sotsiaalsete võrgustike** seosed, põlvkondadevahelised siirded, töövõimetuse teke ja hoolduskoormuse kaetuse jagunemine riigi ja sotsiaalsete võrgustike vahel jmt.

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE riigid

- ▶ **Laine 1, 2004-05**

SE, DK, NL, DE, BE, FR, CH, AT, ES, IT, GR

- ▶ **Laine 2, 2006-07**

+ IE, CZ, PL, IL

- ▶ **Laine 3, 2008-09**

Retrospektiivsed elulood: SE, DK, NL, DE, BE, FR, CH, AT, ES, IT, GR, , CZ, PL

- ▶ **Laine 4, 2010-11**

+ PT, SI, HU, EE / sotsiaalsed võrgustikud (nimegeneraatori meetod)

- ▶ **Laine 5, 2013-2015**

+LU, CAT /sotsiaalne deprivatsioon, andmed 2016 juulis

= 150.000 intervjuud 19 maalt avaldatud andmestikus

- ▶ Laine 6 , küsitlustööd 2015 – septembriks kõik küsitletud, 2016 andmepuhastus

+ biomarkerid, muutused sotsiaalses võrgustikus

- ▶ Veel 5 paneeli kuni 2024 (7.laines retrospektiivne elulugu)

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

+sõsaruringud üle maailma

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE tulevikuvision

► Iga SHARE laine avardab uurimisfookust:

- SHARE inimeste elutee (SHARELIFE 3.laine 2008-2009, uutele lisandunud riikidele 7.laines 2016-2017)
- Sotsiaalne võrgustik (4.laine 2010-2011, 6.laine 2014-2015), sotsiaalsed ja materiaalsed siirded võrgustikus ja põlvkondade vahel
- Sotsiaalne tõrjutus (5.laine 2013)
- Seostamine administratiivregistritega (4.-5.laine : Saksamaa, Taani , Prantsusmaa, Austria, Eesti)
- Biomarkerid (6.laines 2014-2015)
- Retrospektiivne elulugu (7. laines 2017-2018)

Mida SHARE võimaldab?

▶ Longituudsus:

- ▶ Võimaldab jälgida muutusi ajas indiviidi tasemel (individuaalne vananemisprotsess)
 - ▶ jälgitakse ühtesid ja samu inimesi iga 2 aasta tagant) ning seega aru saada
 - ▶ rahvastikurühmade keskkondlike (elukoht, töötingimused, turvalisus),
 - ▶ eluteest tulenevate (akumuleeritud tervis, haridus, töötee, varad) omavahelisi seoseid ning selgitada täna tuvastatava ebavõrdsuse põhjuslikke tagamaid

▶ Individuaalse ja ühiskonna tasandi koosmõju:

- ▶ Võimaldab hinnata institutsionaalse tasandi kaudu toimivaid tasandusmehhanisme
 - ▶ poliitikameetmed läbi nt hüvitiste ja nende suhte palka, muude toetuskeemide on seatud pehmendama eluteest ja keskkonnast tulenevaid ebavõrdsusi ning
 - ▶ hinnata nende mõju (kui teatud reform hariduses, perepoliitikas, pensionipoliitikas mingil aastal on teostatud, kas see on mõjunud isiku tasandil ebavõrdsust vähendavalt või suurendavalt).
 - ▶ Poliitikameetmete andmebaas laiemalt kui ainult uuringuaastatel on kujundamisel (vt <http://www.demogr.mpg.de/cgi-bin/databases/PPD/index.pli>, 2000ndate perepoliitika vt <http://www.demogr.mpg.de/cgi-bin/databases/FamPoIDB/index.plx>)

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Mida SHARE võimaldab?

- ▶ Vanemaealiste esinduslikkus:
 - ▶ Üks väheseid, mis võimaldab vanemaealiste puhul representatiivselt hinnata toimuvaid muutusi nende tööturu-, tervise- ja materiaalse toimetulekukäitumise aspektidest nii ulatuslikult koosmõjusid arvestades.
 - ▶ Seetõttu iga kättesaadud küsitlus ülimalt tähtis! Iga vastaja esindab rohkem kui 61 inimest e. meie valimi aluse 8260 peavad suutma kirja saada kogu kireva seoste jada kogu 50+ Eesti 504827 inimese kohta!
- ▶ Võimaldab mitmekülgsete seoste põhjuslikku analüüsi:
 - ▶ Üks väheseid, mis rahvastiku esinduslikul moel (50+ rahvastiku hulgas) võimaldab hinnata
 - ▶ nende eluteel toimunu (alates lapsepõlvest MC, 7.laine),
 - ▶ tänaseks akumulieeritud varade (AS;HH;EP; DN) ja
 - ▶ subjektiivselt (PH, BR; HC, MH) ja objektiivselt hinnatud (CF, PF; CS, WS ja 6.laine biomarkerid) tervise vahelisi põhjuslikke seoseid.

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Home

Video

Brochure

Sample

Questionnaire Wave 1

Questionnaire Wave 2

Item Correspondence

Research Data Center

Documentation

Frequently Asked Questions
About the SHARE Data Set

Publications

Results

Find Out What You Always
Wanted to Know About Older
Europeans...

Press Information

You are here: Home

SHARE - Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe

The Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE) is a multidisciplinary and cross-national panel database of micro data on health, socio-economic status and social and family networks of more than 45,000 individuals aged 50 or over. As such, it responds to a Communication by the European Commission calling to "examine the possibility of establishing, in operation with Member States, a European Longitudinal Ageing Survey". By SHARE has become a major pillar of the European Research Area and in 2007 was selected as one of the projects to be implemented in the European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI).

Eleven countries contributed data to the 2004 SHARE baseline study. They are a balanced representation of the various regions in Europe, ranging from Scandinavia (Denmark and Sweden) through Central Europe (Austria, France, Germany, Switzerland, Belgium, and the Netherlands) to the Mediterranean (Spain, Italy and Greece). Further data were collected in 2005-06 in Israel. The 'new' EU member states - the Czech Republic and Poland - as well as Ireland joined SHARE in 2006 and participated in the second wave of data collection in 2006-07. **The survey's third wave of data collection, SHARELIFE**, collects detailed retrospective life-histories in sixteen countries in 2008-09.

SHARE is coordinated centrally at the **Mannheim Research Institute for the Economics of Aging (MEA)**. It is harmonized with the **U.S. Health and Retirement Study (HRS)** and the **English Longitudinal Study of Ageing (ELSA)**. SHARE's scientific power is based on its panel design that grasps the dynamic character of the ageing process. SHARE's multi-disciplinary approach delivers the full

T
E

Survey
Ageing
Retire
Europe

[Home](#)[Sample](#)[Questionnaire](#)[Access the data](#)[Publications](#)[Contact and Teams](#)[Related Projects](#)[Intranet Login](#)

Username

Password

You are here: Home

SHARELIFE - The Retrospective Survey

SHARELIFE is the third wave of data collection for SHARE, which focuses on people's life histories. More than 30,000 men and women across 14 European countries take part in this round of the survey. The respondents are representative for the European population aged 50 and over in Scandinavia (Denmark and Sweden), Central Europe (Austria, France, Germany, Switzerland, Belgium, and the Netherlands), the Mediterranean (Spain, Italy and Greece) as well as two transition countries (the Czech Republic and Poland).

SHARELIFE links individual micro data over the respondents' entire life with institutional macro data on the welfare state. It thereby allows assessing the full effect of welfare state interventions on the life of the individual. Changes in institutional settings that influence individual decisions are of specific interest to evaluate policies throughout Europe.

The SHARELIFE questionnaire contains all important areas of our respondents' lives, ranging from partners and children over housing and work history to detailed questions on health and health care. With this variety SHARELIFE constitutes an ideal interdisciplinary dataset for research in the fields of

[Search](#)[Event](#)[News](#)[End of field](#)[SHARELIFE
collection fo
end in summ](#)[read more...](#)

http://www.share-estonia.ee/

File Edit View Favorites Tools Help

Google Search Share More >>

Windows Live Live Search Mis uut Profiil Post Fotod Kalender Jaga

Favorites Suggested Sites Free Hotmail Web Slice Gallery

SHARE Country: Avaleht

National SHARE Websites

Survey of
Ageing and
Retirement
Europe

Avaleht

Uudised

Küsitlusinstrumentaariumid

Üritused

Teadustöö Andmekeskus

Publikatsioonid

Kajastus meedias

Kontakt

Rahastajad

You are here: Avaleht

###NEWS###

SHARE-Eesti

SHARE (Survey on Health, Ageing and Retirement in Europe www.share-project.org) on rahvusvaheline vanemaealist (50+) rahvastikku hõlmav longituudne küsitlusuuring, mis keskendub vananemisprotsessi kulgu ja seda mõjutavate põhjuslike seoste uurimisele, ühelt poolt, ning allikaks nii olemasolevate poliitikameetmete seireks kui uute meetmete teaduspõhiseks algtat

Rahvusvaheliselt koordineerib Euroopa programmi Max Planck Society Munich Centre for the Study of Human Development (MEA). SHARE uuringu paneellained on toimunud alates 2004.aastast 2-aastase sammuga. Seda on kujundatud võrreldavana USA samalaadse uuringuga HRS (Health and Retirement Survey, Iain J. Heckman ja John J. Heckman, Inglismaal 2002.a. läbiviidava ELSA uuringuga (English Longitudinal Survey on Ageing), samuti ka Iisraelis.

Alates 4. lainest 2010.a on Eesti liitunud SHARE uuringusse, mille teaduskoordinatsioonitööd teostab Demograafia Instituut.

SHARE esmased tulemused

Sotsiaalne taust on oluline tegur vananemisel:

Haridus hoiab eurooplasi vormis: võrreldes kõrgema haridustasemega on madalama haridusega inimesed 70% võrra tihedamini füüsiliselt mitteaktiivsed ja 50% võrra tõenäosemalt rasvunud

Haridus aitab ära hoida depressiooni: üle-euroopalises võrdluses peegeldab depressiooni levimus vanemaealiste hulgas **haridusmustrite** erinevusi. Maa-keskselt on madalama sissetuleku või **madala netorikkusega** inimesed sagedamini depressioonis

Kõrgem haridustase hoiab ära sotsiaalse isolatsiooni: raskete tegevuspiirangutega inimeste puhul on kõrgema haridusega inimestel suurem tõenäosus omada suuremat ja variatiivsemat võrgustikku

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE esmased tulemused

Pere olemasolu on tähtis, kuid väljendub erinevalt:

- ▶ vaid 13% taanlasi elab samas leibkonnas oma lastega, samal ajal kui Hispaanias on neid 52%
- ▶ Põhjamaades annab materiaalselt abi vanem põlvkond lastele, Lõuna-Euroopas noorem põlvkond oma vanematele
- ▶ Eesti 50+ inimeste seas on kõige rohkem neid, kes ei tegele üldse või siis tegelevad AINULT individuaalsete tegevustega (umbes 60%). Ühistegevustest osavõtvaid inimesi on teiste Euroopa maadega võrreldes kõige vähem
- ▶ Eestis on kodused (mittetöötavad) pensionärid passiivsemad kui tööealised või tööd tegevad pensionärid, mis mujal on vastupidi.

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

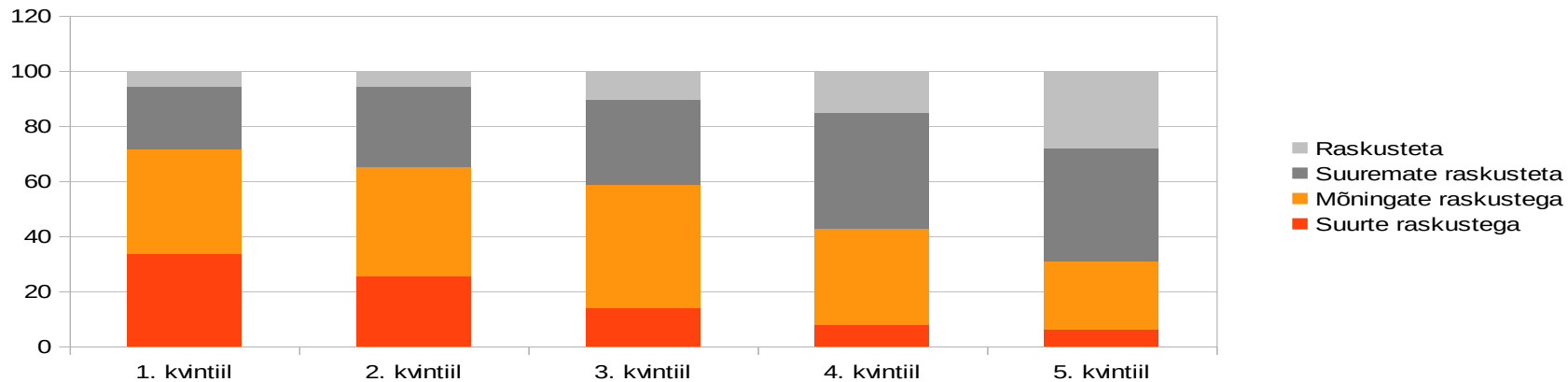
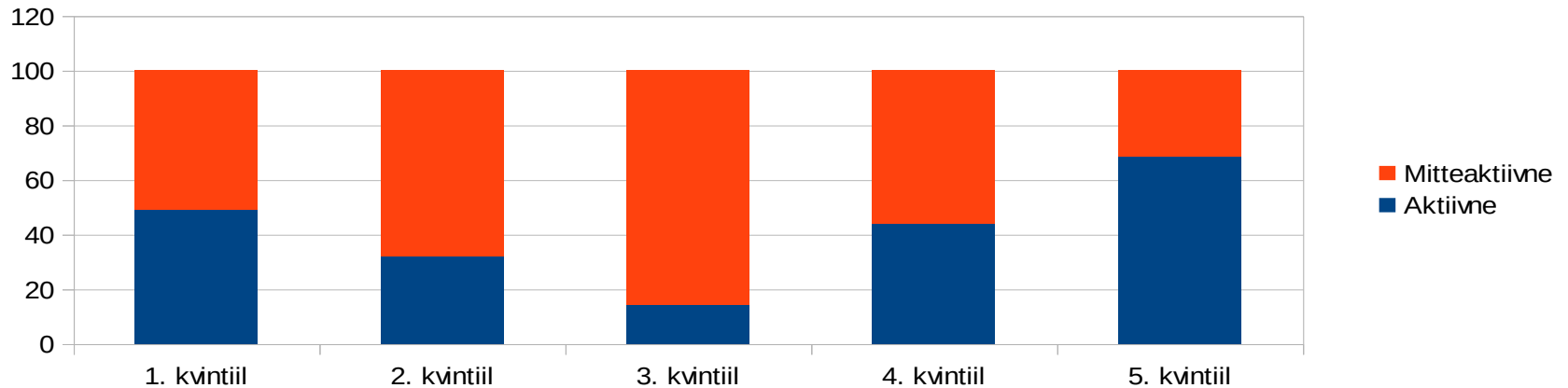

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE tulemused: Materiaalne toimetulek (SHARE TAI kodulehel)

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

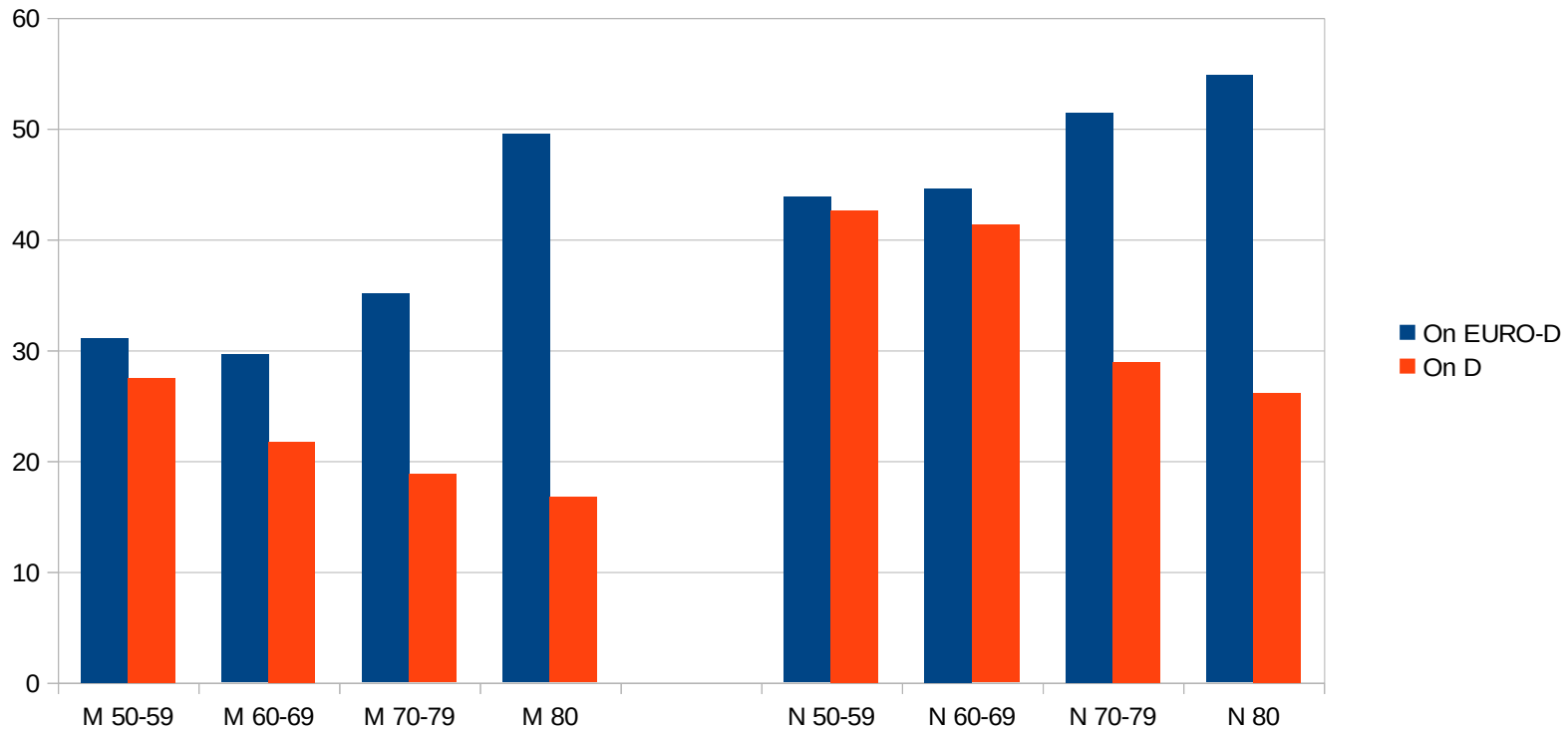

SHARE
Survey of Health, Ageing
and Retirement in Europe
50+ in Europe

SHARE tulemused:

Depressioon kahe mõõdikuga

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe

Avaleht

Teadustöö Andmekeskus

4. laine statistika

Publikatsioonid

Kajastus meedias

Kontakt

Rahastajad

SHARE-ERIC

You are here: Teadustöö Andmekeskus - 4. laine statistika

###NEWS###

SHARE uuringu 4. laine andmed

SHARE Eesti esimese laine (2011) andmete alusel avaldas Tervise Arengu Instituut ülevaattetabelid Eesti 50+ vanuses elanike tervise kohta.

Tulemused kirjeldavad eesti küpses eas inimese toitumise, kehalise aktiivsuse, ravimite kasutamise, tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kasutamise olukorda. Samuti seda, kuidas inimesed hindavad oma terviseseisundit ise ning millised on samal ajal objektiivsete mõõtmiste tulemused. Tutvuda on võimalik ka tulemustega inimeste ootuste ja rahulolu, majandusliku aktiivsuse ja toimetuleku kohta.

Tervise enesehinnang

Toimetuleku ja igapäevategevuste piirangud

Terviseseisund

Ravimite kasutamine

Vaimne tervis

Tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kasutamine

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE peamised moodulid

DN	Demograafilised andmed	SP	Sotsiaalne tugi
SN	Sotsiaalne võrgustik	FT	Finantsid
PH	Füüsiline tervis	HO	Eluase
BR	Käitumisriskid	HH	Sissetulekud
CF	Kognitiivsed funktsioonid	CO	Tarbimine
MH	Vaimne tervis	PF	Kopsumaht
HC	Tervishoid	AS	Varad
EP	Töö ja pension	AC	Tegevused
LI	Seostamine registritega	IT	Arvutikasutus
GS	Käetugevus	EX	Ootused
BS	Biomarkerid	IV	Küsituleja märkmed
CH	Lapsed	XT	Elulõpuintervjuu

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing
and Retirement in Europe
50+ in Europe

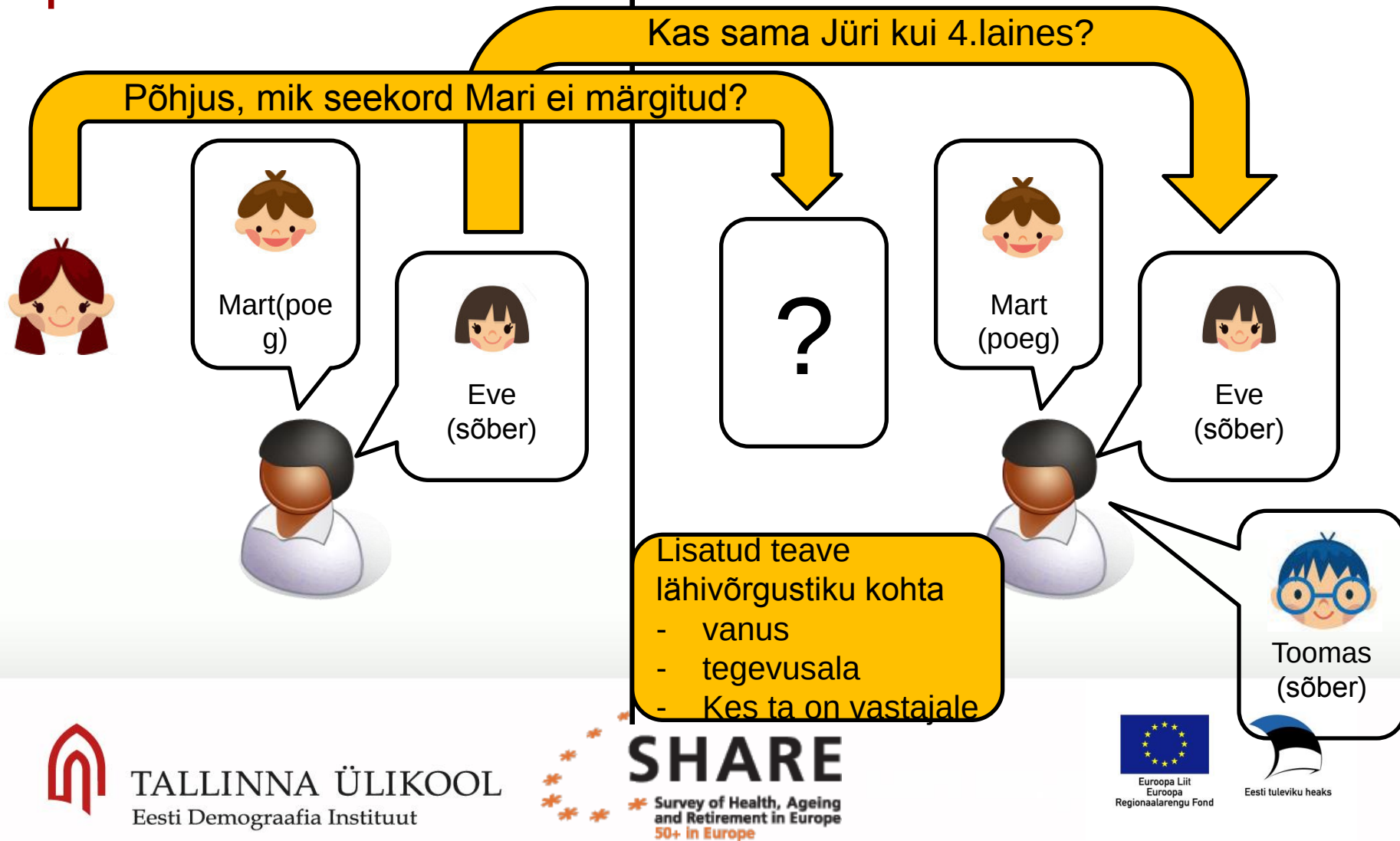

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

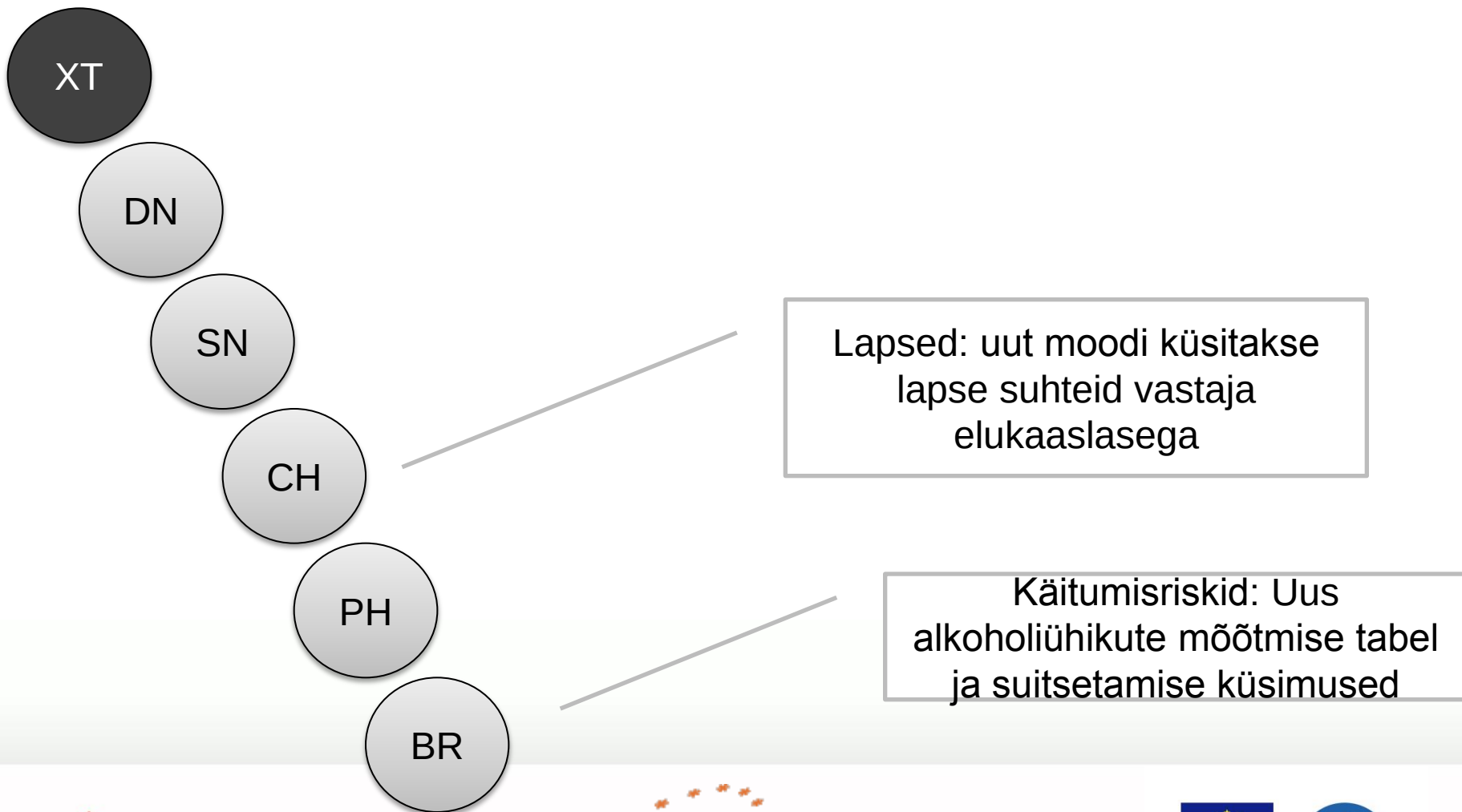

Eesti tuleviku heaks

UUENDUSED SHARE 6.laines: muutused sotsiaalvõrgustikus (SN) 4. ja 6.laine vahel paneeli isikutele ainult

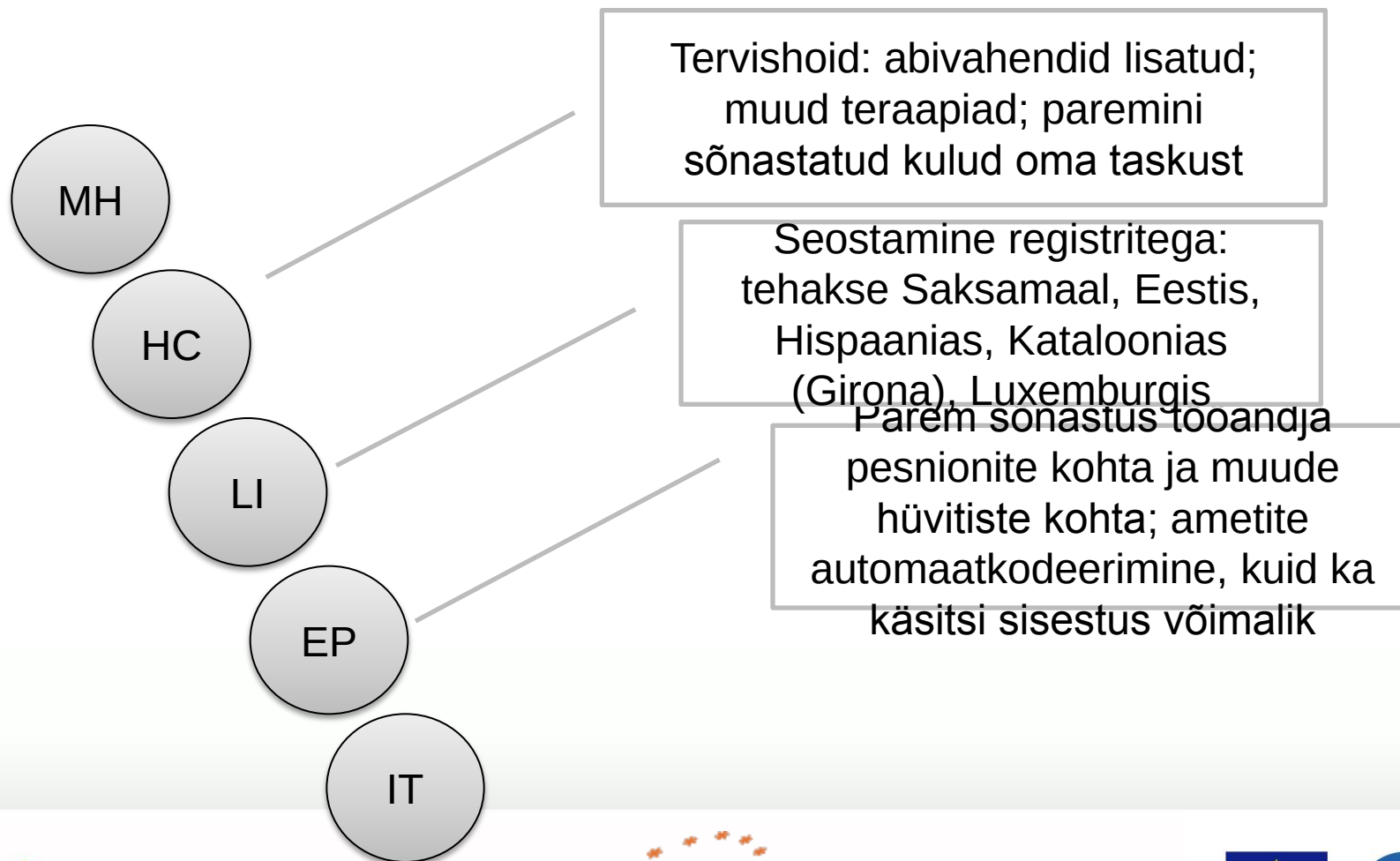
Uuendused 6.laines

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Uuendused 6.laines

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

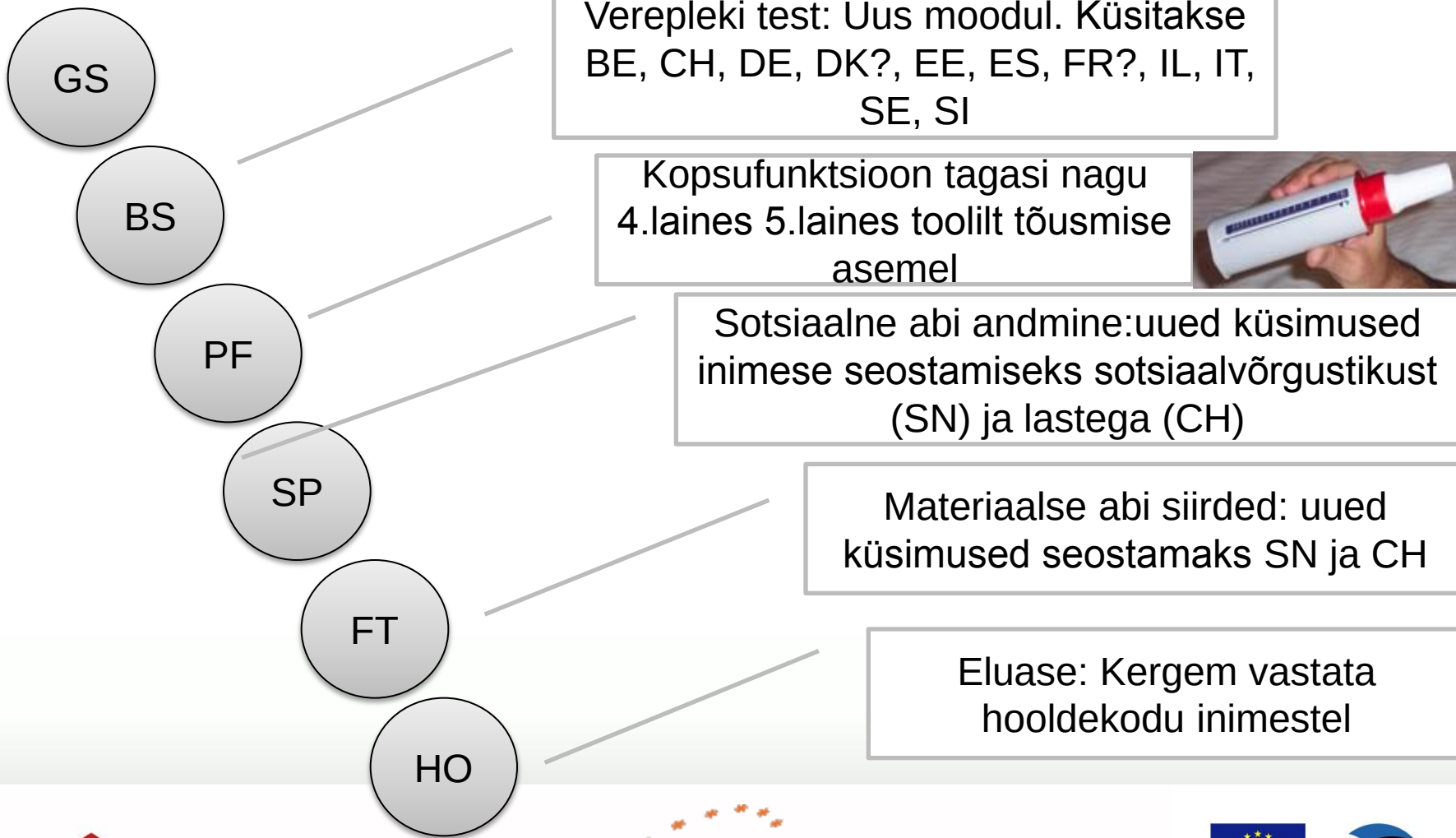

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Uuendused 6.laines

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

Luule.sakkeus@tlu.ee

TÄNAN!

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

